

nr. 85 herfst 2014

KNNV
vereniging
voor veldbiologie

Het Hoornblad

*afdeling
Hoorn/West-Friesland*

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Versijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 7 december 2014

Redactie: Jan Duyf, Clemens Appelman, Egbert Baars & Wim van der Hulst

Adres: Postbus 8, 1693 ZG Wervershoof, ☎ (0228) 58 52 72

e-mail: hoornblad@knnvhoorn.nl

Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

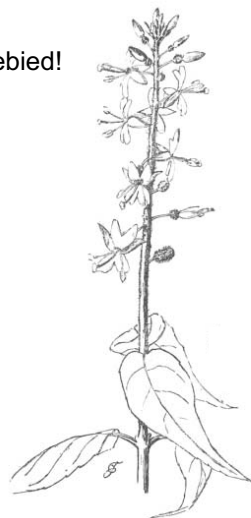
Verzending: Dinie Atsma-Suidema

Adres: Elbaweg 51, 1607 MN Hem, ☎ (0228) 54 19 00

Archiefnr. 2014-003HN/04HB

Inhoud van Het Hoornblad Nr. 85

- blz. 3 Activiteitenprogramma KNNV & IVN West-Friesland
4 Natuurwerkdag
5 Toelichting activiteiten
8 Van de bestuurstafel
9 Ondersteunings- en Adviescommissie
11 Insectenwerkgroep
14 Plantenwerkgroep
15 Waterlevenwerkgroep
16 Vogelwerkgroep
17 Zoogdierenwerkgroep
18 Verslag vierdaagse Eifelexcursie
20 Samen op excursie met KNNV afdeling Noordwest-Veluwe
21 Er komen weer mooie (winter)tijden aan
23 Met de KNNV naar de Lofoten
24 Goudplevierentelling 2014: claim je eigen gebied!
25 KNNV-Tuinambassadeurs
26 8ste Noord-Hollandse Natuurdag
27 Cursus: Doortrekkers en wintergasten
28 De Hoornbloem
29 Bijzondere waarnemingen
30 De Specht
31 Adressen afdeling Hoorn/West-Friesland
32 KNNV Informatie

Bij de voorplaat:

Activiteitenprogramma KNNV & IVN

OKTOBER

- zondag 5 **Bomen met oren** (IVN)
- maandag 6 **Paddenstoelenstudiegroep** (IVN)
- maandag 6 **Paddenstoelenlezing**, zie toelichting
- donderdag 9 **Vogelwerkgroep**, zie pagina 15
- zaterdag 11 **Inventarisatie Streekbos** (IVN)
- zondag 12 **Paddenstoelenexcursie**, zie toelichting
- zondag 12 **Paddenstoelenbos** (IVN)
- zondag 12 **Paddenstoelen zoeken** (IVN)
- zaterdag 18 **Herfstverrassingen** (IVN)
- zondag 19 **Tamme Baardagamen** (IVN)
- maandag 20 **Paddenstoelenstudiegroep** (IVN)
- woensdag 22 **Plantenwerkgroep**, zie pagina 14
- zaterdag 25 **Excursie naar de Hondsboschezeewering**, zie toelichting
- zaterdag 25 **Duisterniswandeling Streekbos** (IVN)
- zondag 26 **Leven in de Bronstijd** (IVN)
- maandag 27 **Insectenwerkgroep**, zie pagina 11

NOVEMBER

- zaterdag 1 **Natuurwerkdag**, zie pagina 4
- zaterdag 1 **Natuurwerkdag** in het Ecoproject Streekbos (IVN)
- zondag 2 **Indian Summer** in het Streekbos (IVN)
- zondag 2 **Boekenmarkt** (IVN)
- maandag 3 **Paddenstoelenstudiegroep** (IVN)
- woensdag 5 **Start cursus Doortrekkers en wintergasten**, zie pagina 27
- zaterdag 8 **Inventarisatie Streekbos** (IVN)
- zondag 9 **Zoogdieren, of niet?** (IVN)
- maandag 10 **Lezing over dijkversterking en droge voeten**, zie toelichting
- woensdag 12 **Lezingavond Costa Rica** (IVN)
- donderdag 13 **Vogelwerkgroep**, zie pagina 15
- zaterdag 15 **Excursie naar het Kruiswin**, zie toelichting
- zondag 16 **Uilen met ballen** (IVN)
- maandag 17 **Paddenstoelenstudiegroep** (IVN)
- dinsdag 18 **Zoogdierenwerkgroep**, zie pagina 17
- zondag 23 **Wintervogelwandeling** (IVN)
- maandag 24 **Insectenwerkgroep**, zie pagina 11
- woensdag 26 **Plantenwerkgroep**, zie pagina 14

DECEMBER

maandag	1	Paddenstoelenstudiegroep (IVN)
maandag	8	Lezing over Wespddieven en andere rovers , zie toelichting
donderdag	11	Vogelwerkgroep , zie pagina 15
zaterdag	13	Inventarisatie Streekbos (IVN)
zondag	14	Vogelvoer voor wintergasten (IVN)
dinsdag	16	Zoogdierenwerkgroep , zie pagina 17
woensdag	24	Alternatieve kerstnacht (IVN)

JANUARI

zondag	4	Nieuwjaarswandeling , zie toelichting
maandag	12	Lezing over bomen in de stad , zie toelichting

Natuurwerkdag

Zaterdag 1 november is het weer zover, de landelijke natuurwerkdag wordt weer georganiseerd en natuurlijk kan het Landje van Naber niet ontbreken op deze steeds populairder wordende dag. We hebben onze locatie weer aange-meld op de site en hopen natuurlijk op een flink aantal mensen om veel werk te kunnen verzetten.

De werkzaamheden zullen bestaan uit het opharken van maaisel, openhalen van greppels, uithalen van sloten, doorsteken van drainagepijpen en alles wat nog voor handen komt. Voor gereedschap, koffie en koek wordt gezorgd. Laarzen en werklust moet je zelf meenemen. Goedweergarantie geven we niet, dus wees op alles voorbereid.

We zullen werken van 09:30 uur tot ongeveer 12:30 uur en opgeven kan via de site www.natuurwerkdag.nl.

Voor meer info kun je contact opnemen met Jan-Pieter de Krijger (n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl).

Toelichting activiteitenprogramma

De lezingen en sommige werkgroepsavonden worden gehouden in Wijkcentrum Kersenboogerd, Brederodegracht 1 in Hoorn. Zaal open om 19:45 uur.

De meeste excursies starten bij de kleine P aan het Dampten in Hoorn, even voorbij de begraafplaats. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het 8 minuten lopen.

Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

Maandag 6 oktober: Lezing paddenstoelen door Leo Knol

Leo Knol uit Apeldoorn vertoont z'n nieuwe digitale paddenstoelenserie. Het is een overzichtelijke serie met toelichting. Er komen veel paddenstoelen voorbij die gefotografeerd zijn op de Veluwe, Flevoland en in de Duinen. Ook de seizoenen worden er bij betrokken. De winterse beelden van paddenstoelen geven ons rillingen en de voorjaarspaddenstoelen laten ons opveren. Welke functie hebben paddenstoelen en welke indeling geeft dat? Hoe kun je duizenden paddenstoelen indelen naar de bouw. Wat zijn goede paddenstoelengebieden in Nederland? Kortom er valt veel te beleven aan paddenstoelen op bepaalde groeiplaatsen verder weg in 't landschap en van dichtbij met leuke details. Contactpersoon: Jan Duyf, telefoon: (0228) 58 52 72, e-mail: voorzitter@hoorn.knnv.nl.

Zondag 12 oktober: Paddenstoelenexcursie in het Dijkgatsbos

In het Dijkgatsbos hebben we enkele jaren geleden interessante paddenstoelen gevonden en daarom lijkt het ons een goede plek om te kijken of we er dit jaar opnieuw in kunnen slagen leuke vondsten te doen. We worden begeleid door Leo Knol, die maandagavond 6 oktober de lezing heeft verzorgd. Hij weet vrijwel alle paddenstoelen die we vinden vlot op naam te brengen. De excursie is van 10:30 uur tot 13:00 uur en begint bij de parkeerplaats bij het Dijkgatsbos. Vertrek uit Hoorn om 09:45 uur van de vaste plek aan Dampten. In verband met meerijden graag aanmelden. Bij twijfelachtig weer... even bellen!

Contactpersoon: Gerrit de Weerd, telefoon: (0228) 58 55 77 of 06 499 68 720, e-mail: 4genjdew@gmail.com.

Zaterdag 25 oktober: Excursie Hondsbossche Zeewering

Deze kuststreek verandert momenteel rigoureuus. Voor de Hondsbosschezeewering wordt zand gespoten en de zee wordt met ca. 500 meter teruggedrongen. De versterking met zand verandert het landschap en heeft gevolgen voor de natuur. Er ontstaat nieuwe natuur, maar er zal ook natuur verdwijnen. Het zand voor de dijk bedekt bijvoorbeeld de strekdammen

waar vogels, zoals de **STEENLOPER**, meeuwen en **SCHOLEKSTERS** zich nu voeden met schaal- en schelpdieren. Het gebied vlak achter de dijk, de Putten, bevat brak water, een mengsel van zoet regenwater en zout kwelwater. Doordat voor de dijk een duin wordt aangelegd, zal de zoute kwel afnemen. De versterking met zand biedt ook kansen voor de natuur. Verwacht wordt dat er op verschillende plekken nieuwe jonge duinen ontstaan. Het is interessant om het ontstaan van een nieuw (natuur)gebied te volgen. We bezoeken ook de tentoonstelling in het informatiecentrum 'zand tegen zee'. Om alvast een indruk te krijgen kijk op: www.kustopkracht.nl. Belangstellenden kunnen het rapport, startnotities, bij de contactpersoon (digitaal) opvragen. Vertrek van het Dampten om 09:00 uur. Contactpersoon: Ofra Carmi, telefoon: 06 534 63 809, e-mail: o.carmi@quicknet.nl.

Maandag 10 november: Lezing over dijkversterking en droge voeten

Iedereen heeft er wel iets van gehoord en/of gelezen; dijkversterking. Koos Woestenburg van het HHNK zal hierover een lezing houden. De lezing zal gaan over: waarom de dijk hoger, breder of zwaarder moet worden en op welke wijze dit wordt gerealiseerd. Let wel: elk dijkvak heeft zijn eigen aanpak. Denk maar alleen aan het feit dat het ene huis dichter op de dijk staat dan het andere huis. Hoe ga ja daar dan mee om? De KNNV heeft ook zitting in de adviesraad van het HHNK over de gehele gang van zaken. Het lijkt ons interessant om meer te vertellen over de reden voor die dijkversterking.

Informatie kunt u inwinnen bij Michel Kleij, telefoon: (0229) 23 05 24, e-mail: mkleij@hetnet.nl.

Zaterdag 15 november: Excursie naar het Kruiszwijn

Een verrassend struin- en wandelgebied. Hoe de natuur van slechte grond iets moois kan maken, is te zien bij Anna Paulowna. Ten Noorden hiervan ligt land dat nooit wilde deugen voor de landbouw, want het zat vol met zoute kwel. Niet zo verwonderlijk, omdat er vroeger een wadkreek heeft gestroomd. Een kromme sloot, de Kruiszwinsloot, is daar nog een restje van.

Zo groeide het plan om hier een waterberging te maken, gecombineerd met een wandel- en struingebied. De sloot kreeg weer de vorm van de vroegere kreek. Er kwamen slootjes en kleine terpen werden opgeworpen. Het was verbazend hoe snel er allerlei wilde planten omhoog schoten. Er komen riet- en graslanden voor met veel brakke plantensoorten, waaronder **ZULTE**, **ZILTE RUS**, **ZILTE SCHIJNSPURRIE**, **AARDBEIKLAVER** en **STOMP KWELDERGRAS**. Ook de vogels hadden het Kruiszwijn binnen de kortste keren ontdekt. **KLUTEN**, **KLEINE PLEVIEREN** en zelfs **KWARTELS** broeden hier. De reis gaat verder richting het Balgzand, om achter diverse kijkschermen onze wintergasten te spotten.

Vertrek 09:00 uur vanaf parkeerplaats Dampten in Hoorn, terug ongeveer 15:00 uur. Bij twijfelachtig weer... even bellen!

Contactpersoon: Hans Oudejans, telefoon: (072) 50 216 75 of 06 486 53 110 tijdens excursie, e-mail: hansoudejans@ziggo.nl.

Maandag 8 december: Lezing over Wespendienven en andere rovers

Roofvogels spreken bij veel mensen tot de verbeelding. Ze hebben iets onge-
naakbaars. Maar het leven van een roofvogel is over het algemeen bikkelhard.
Een **WESPENDIEF** bijvoorbeeld moet zijn kost in wespennesten onder de grond
zoeken, met als gevolg een zwerm woedende wespen om zich heen. In
Nederland broeden maar enkele honderden paren, vrijwel over het hele land
verspreid. Aan het einde van de zomer keren ze alweer terug naar tropisch
Afrika. Langs de trekroute worden soms honderdduizenden vogels per dag
geteld! De lezing wordt door roofvogelonderzoeker Stef van Rijn verzorgd. Stef
werkt bij het onderzoeksbureau Deltares, maar in zijn vrije tijd kun je hem in de
boomtoppen aantreffen, klimmen om nestonderzoek te doen, te ringen en zen-
ders aan te brengen. Zijn fascinatie voor roofvogels komt in zijn lezing tot uiting.
Hij vertelt over onderzoeksmethoden en de problemen die daarbij optreden. Het
belooft dus een interessante avond te worden.

Contactpersoon: Jan Duyf, telefoon: (0228) 58 52 72, e-mail:
voorzitter@hoorn.knnv.nl.

Zondag 4 januari: Nieuwjaarswandeling

Deze traditie willen we natuurlijk handhaven. Als regel is het een goed bezocht
evenement. Een aantal jaren terug hebben we ook al eens deze route gelopen.
Dat was tijdens een fikse vorstperiode, die veel watervogels naar de Vooroever
dreef. We ontdekten onderweg onder meer de **WATERRAL**, maar nu zal het wel-
licht volkomen anders kunnen zijn. We vertrekken om 10:00 uur vanaf de par-
keerplaats van de golfbaan 'De Vlietgolf' aan de Grutteweide te Wervershoof
voor een wandeling van ruim 8 km om de Groote Vliet en langs de Vooroever.
Bij terugkeer kunnen we erwtensoep / koffie nuttigen in het restaurant van de
golfbaan.

Contactpersoon: Gerrit de Weerd, telefoon: (0228) 58 55 77 of 06 499 68 720,
e-mail: 4genjdew@gmail.com.

Maandag 12 januari: Lezing over bomen in de stad door Hans Klajee

Over bomen raak je nooit uitgepraat.... maar de bomen in
de stad zijn vaak heel speciaal, dat zijn echt 'mensenbo-
men'. Een stad zonder bomen is in Nederland ondenk-
baar. Bomen hebben het in de stad niet bepaald makke-
lijk. Denk aan de fietsen, auto's en vandalisme waardoor
bomen beschadigd raken. Denk hierbij ook aan het strooi-
zout en het wortelstelsel onder de bestrating, waarbij
ruimte is ook nog alle kabels, riolering en waterleidingen
worden aangelegd. De lezing wordt gegeven door Hans
Klajee, bomenconsulent in de gemeente Amsterdam,
uiteraard begeleidt met veel beeldmateriaal.

Contactpersoon: Jan Duyf, telefoon (0228) 58 52 72, e-mail:
voorzitter@hoorn.knnv.nl.

Van de Bestuurstafel

Op 8 september hadden wij alweer de eerste lezing van het nieuwe seizoen. Een interessante lezing over spinnen, die werd gegeven door Gerard van der Klugt. De belangstelling viel wat tegen, maar dat zal wel te maken hebben gehad, dat het de eerste lezing was en waarschijnlijk nog wel een aantal leden met vakantie waren. Ieder jaar opnieuw bekruipt bij mij het gevoel, waameer het lezingenseizoen weer begint, dat er einde is gekomen aan de zomer en dat herfst en winter weer in aantocht zijn. Voor verschillende werkgroepen breekt dan een tijd aan van betrekkelijke rust, de plantenwerkgroep en ook de insectenwerkgroep zoeken weer naar binnen activiteiten. Voor de vogelaars breekt echter weer een interessante periode aan. De vogels die in het voorjaar naar het noorden trokken zijn nu weer op weg naar het zuiden. Een groot aantal zal in ons land overwinteren (o.a. **SMIENTEN**) en dan maar stiekem hopen op die vreemde dwaalgast, zoals die **STEPPEVORKSTAARTPLEVIER**, die bij de Waterberging van Twisk door Resi Zabel als eerste werd waargenomen. Naar mijn idee heeft ieder seizoen zo zijn charmes.

Uit de verslagen van de verschillende werkgroepen en O&A commissie blijkt dat zij ook in de zomer niet hebben stil gezeten. De insecten- en plantenwerkgroep hebben natuurlijk al van af het begin van de lente het weer mee gehad. Veel zon, een lekker temperatuurtje, af en toe een mals buitje zorgden er voor dat voor beide werkgroepen veel te genieten viel. Het was weer een goed vlinderjaar. Hoewel het met bepaalde soorten wat minder gaat (**ARGUSVLINDER**), worden toch weer meer soorten in Nederland waargenomen (**OOSTELIJKE VOS**). De plantenwerkgroep kon al vroeg in het voorjaar genieten. Door het mooie voorjaar stond alles al vroeg in bloei.

Ook de O&A commissie heeft de afgelopen tijd niet stilgezeten, zie hier voor het verslag van Michel Kleij. Ook hier zie je dat uiteindelijk de aanhouder wint. Ongeveer 2 jaar geleden zijn de eerste gesprekken geweest met gemeente Hoorn over het maaibeleid van de Strip. Er werden afspraken gemaakt over het maaien, over het afvoeren, over de medewerking van buurtbewoners, et cetera. In de loop van de tijd kwam men deze afspraken nog maar nauwelijks na en ging men weer klepelen, het gras werd niet afgevoerd en hulp van de buurt was er nog nauwelijks. Opnieuw werd er weer aan de bel getrokken bij de gemeente Hoorn en bij diverse raadsleden en dit leidde tot een gesprek op het gemeentehuis, waarbij twee wethouders aanwezig waren. De wethouders gaven aan, dat de gemeente Hoorn in 2015 geld gaat vrijmaken om een groenbeheerplan op te stellen, dat de biodiversiteit voor nu als voor de toekomst moet garanderen. Wij, KNNV, zijn gevraagd om hierin mee te denken en ons kennis en expertise, daarvoor beschikbaar te stellen. Ook hebben wij een verzoek gekregen van de gemeente Medemblik om mee te werken aan een dergelijk plan om biodiversiteit van de gemeente te behouden en zo nodig verder uit te breiden, dit in samenwerking met Landschap Noord-Holland.

Wij worden nu uiteindelijk serieus genomen.

Jan Duyf, voorzitter

Ondersteuning- en Adviescommissie

De Ondersteunings- en Adviescommissie is min of meer de rechterhand van het bestuur. Deze commissie probeert o.a. ook om de flora en fauna in onze omgeving te beschermen voor ons nageslacht. Ook worden wij door anderen benaderd om een advies te geven.

Enige problemen die op ons bordje terecht kwamen waren de volgende:

1. Orchissen bij Purmerend langs de N244
2. Flora- en faunabeheer van de provincie Noord-Holland 2013-2019

PUNT 1

De provincie Noord-Holland had besloten om de N244 te verbreden van 2 x 1 naar 2 x 2 rijbanen. Daarnaast moest aan de Noordzijde van de weg ter hoogte van de Salvador Allendelaan in Purmerend een tankstation komen plus eetgelegenheid plus een parkeerruimte voor ongeveer 200 auto's. Dan moest op diezelfde plaats een busstation komen. Op zich geen probleem. Ware het niet dat juist op die plek zich in de loop der jaren een bijzonder flora heeft ontwikkeld in de vorm van talloze orchissen waaronder ook zeldzame.

Probleem dus geschapen

Wat te doen met die orchissen. In eerste instantie was de provincie niet voor reden vatbaar om het tankstation en de rest te verplaatsen naar een plek op het nieuw aan te leggen industrieterrein. Ruimte genoeg was onze mening. Wij hebben na enkele min of meer zinloze gesprekken besloten om bezwaar aan te tekenen. Dat hebben we gedaan. Het gevolg was dat we weer voor een gesprek werden uitgenodigd. En nu hadden we meer resultaat. Wat gaat er gebeuren? De orchissen zouden zoveel mogelijk met rust worden gelaten en de plekken die echt voor herstructurering noodzakelijk waren zullen met de grond worden verplaatst naar de zuidelijke zijde van de N244. Een en ander werd door de provincie Noord-Holland in de afgelopen maand juni schriftelijk bevestigd.

PUNT 2

Het betreft het Faunabeheerplan Algemene Soorten 2014-2019 van de provincie Noord-Holland. Iedere vijf jaar wordt een Faunabeheerplan geactualiseerd. Via de Flora- en faunawet heeft de wetgever Faunabeheereenheden ingesteld als samenwerkingsverbanden voor jachthouders. Daarin worden belangen van participerende partijen afgewogen binnen de kaders van de Flora- en faunawet. Die partijen zijn behalve de overheid: de landbouw, de natuurorganisaties en de jagers. Daar wordt onder andere bepaald, welke diersoorten beschermd dienen te worden en welke mogen worden verjaagd en bejaagd. En om dat laatste gaat het natuurlijk vooral. Daarvoor zijn regels opgesteld. Nu worden er in dit plan die regels opnieuw tegen het licht gehouden. Daaruit blijkt dat er een voorstel ligt om meer en langer te mogen verjagen en bejagen. En zijn er bovendien nieuwe diersoorten bijgekomen. En met name de **KNOBBELZWANEN** en **SMIENTEN**. Wij vonden en vinden het niet verantwoord om deze twee diersoorten te bejagen zoals wordt voorgesteld. Zo wil men een langere tijdsduur vanaf een uur voor zonsopgang tot een uur na zonsondergang (nu een uur na zonsopgang tot een uur voor zonsondergang). Bovendien zou jacht ook mogelijk moeten zijn in natuurgebieden.

Wij hebben daartegen geprotesteerd. Vooral omdat de genoemde verandering niet wordt onderbouwd en wat wel wordt onderbouwd is, althans volgens ons, niet correct. Ondertussen werd ons bezwaarschrift inzake de 'behandeling' van de **KNOBBELZWAAN** behandeld door de provinciale bezwaarschriftencommissie. Zover wij nu weten is deze commissie eveneens van mening dat de onderbouwing niet behoort te zijn zoals verwacht mag worden. Ons bezwaar met betrekking tot de **SMIENTEN** vindt op 18 september 2014 plaats in het Provinciehuis in Haarlem. Wij zullen proberen te bereiken dat de diersoorten in natuurgebieden gevrijwaard blijven van verjagingsacties en bejagingsactiviteiten.

Verder heeft de commissie acties ondernomen bij enkele gemeentebesturen om vooral voorzichtig om te gaan met vlinders. Ook in de gemeente Hoorn heeft Henny van der Groep zich laten zien en horen met betrekking tot de flora- en faunabehandeling bij De Strip (de nieuwe woonwijk in de gemeente Hoorn). Soms hebben we succes daarin en een andere keer moet je weer aan de bel trekken omdat deze of gene geen weet heeft van de gemaakte afspraken.

Michel Kleij

Insectenwerkgroep

DAGVLINDERS

Het was een slecht jaar voor onze trekkers de **ORANJE LUZERNEVLINDER** en **DISTELVLINDER**, toch zijn er wel **KOLIBRIEVLINDERS** gemeld. Er zijn minder Koolwitjes dan andere jaren geteld. Wel waren er 40 **ICARUSBLAUWTJES** op De Strip. Ook de **KLEINE VOS** was veelvuldig aanwezig. Veel rupsen van de **KLEINE VOS**. Zelfs rupsen van de **DISTELVLINDER!** Aardige aantallen van de **ATALANTA**, maar wisselende hoeveelheden van de **DAGPAUWOOG**. Ook de **CITROENVLINDER** liet zich goed zien dit jaar.

INVENTARISATIE PROJECT: LUTJEBROEKERWEEEL

Alle gebieden zijn weer geteld en Staatsbosbeheer kan straks tevreden zijn met de hoeveelheid vlinders in het gebied.

INVENTARISATIEPROJECT: NACHTVLINDERS

Regelmatig in het weekend worden er nachtvlinderavonden georganiseerd. Wil je erbij zijn vraag dan aan Ad Roobeek, telefoon: (0228) 51 59 55, e-mail: ad.roobeek@quicknet.nl, wanneer en waar. Nachtvlinders doen in schoonheid niet onder voor dagvlinders. Het is dus echt de moeite waard om een keer mee te doen.

LIBELLEN EN JUFFERS

Waar waren al die lantaarmpjes? Er zijn weinig meldingen binnengekomen en de werkgroep heeft er niet veel gezien. Van de andere soorten viel de hoeveelheid ook tegen! Hier en daar zaten wat heidelibellen en **PAARDENBIJTERS**. De **PAARDENBIJTER** is snel te herkennen en dat maakt het tellen makkelijk. Je ziet ze heel vaak in groepjes of groepen op zoek naar voedsel.

EXCURSIES VOOR JONG EN OUD

De twee excursies van 10 en 24 augustus zijn ondanks de wisselende weersomstandigheden doorgegaan. De opbrengst van de excursie van De Groote Vliet was mager te noemen, toch hebben we wel wat vlinders en libellen gespot. Zelfs wat rupsen van de **KLEINE VOS**. De excursie bij de waterberging Drachterveld viel in eerste instantie tegen, want evenals bij De Groote Vliet was hier ook gemaaid en we werden overvallen door een fikse regenbui. De **KLEINE VOS** schitterde door afwezigheid, maar tot onze verbazing zagen we een wolkje (zo'n 50 stuks) **KLEIN GEADERDE WITJES** naar de zon opstijgen. Het vond plaats boven het riet en tussen de donkere stapelwolken door. Dat was een mooi gezicht.

ARGUSOGEN GEVRAAGD

In mei dit jaar werd door de Vlinderstichting gevraagd om twee dagen de **ARGUSVLINDER** te tellen. Sinds een paar jaren gaat de **ARGUSVLINDER** achteruit en men weet niet waarom. Onder leiding van de jonge aankomend ecooloog Anthonie Stip van de Vlinderstichting is deze actie tot stand gekomen.

Uit de inventarisatie blijkt met name de vlinder veel in Noord-Holland te zitten en is hij in het oosten van het land vrijwel verdwenen. De oorzaak is onbekend. De hoogste dichtheid van de Argus bleek in het gebied te zitten bij Nibbixwoud. Dat was zeker verrassend te noemen. De tweede telling van de 2de generatie in augustus viel bij ons letterlijk in het water, toch zijn er landelijk nog wat resultaten binnengekomen. Gelukkig hebben mijn man en ik, toen wij terugkwamen van vakantie, uit nieuwsgierigheid besloten om wat vroeger te gaan tellen dan de afgesproken datum door de Vlinderstichting. De verrassing was wederom groot. 108 **ARGUSVLINDERS** in een kilometerhok tref je niet vaak met zo vele aan. Bij elkaar, over twee kilometerhokken en liggende in elkaars verlengde wel 128 vlinders. Opgetogen gaf ik deze gegevens door aan Anthonie Stip, die vervolgens contact zocht.

Voor verder onderzoek had hij eitjes nodig en wilde deze zoeken in het gebied waar de meeste Argussen zaten. En dus togen we op pad. Gezien het tijdstip van het jaar en de terugloop van de tweede generatie was er haast bij. Buienradar gaf aan dat het geen lekker weer zou worden. Dat was pech. Maar op de plaats aangekomen stopte de regen en wilde de zon af en toe zijn stralen uitstrooien over een tamelijk woest en winderig land-

schap. Anthonie liet zien waar ik naar moest zoeken. Nou hier heb je echt Argusogen voor nodig. Piepklein, op een grashalmpje kun je deze vinden. Waar dan vraag je je af. Deze vlinders houden van een verticale structuur en zetten hun eitjes af op grashalmen in een beschutte omgeving. Kijk maar rondom stenen paaltjes, houten bankjes en bomen. Of langs een afrastering waar het niet al te ruig is. Tja, dat vind je niet bijster veel op deze fietsroute met aan weerszijde twee sloten dwars door het boerenland. We hebben uren gezocht, maar het weer werkte niet mee. Er was teveel wind en af en toe hoosde het uit de hemel. Eieren waren er helemaal niet te vinden. De meeste kans hadden we nu bij eieren afzettende vlinders. Helaas wilden de vrouwtjes niet vliegen. Toen uiteindelijk toch een paar moedig hun vleugels uitstaken, zagen we hoe zij zich eerst opwarmde in open stukjes bij een beschut polletje gras met de vleugels opengevouwen richting de zon.

Vervolgens begon zij naarstig te zoeken naar voedsel op de **RODE KLAVER** en **GETANDE LEEUWENTAND**. Na zich te goed gedaan te hebben was ze eindelijk klaar om eitjes af te zetten. Wij er achteraan. Wie de Argus kent weet dat dit geen eenvoudige klus is, zeker niet met veel wind. De aanhouder wint. Tot onze verbijstering zocht dit vrouwtje de beschutte lage slootkant op om daar 4 eieren tegelijkertijd keurig op een rij te leggen. Bij andere vrouwtjes hadden we geen succes. In totaal, over twee kilometerhokken, zagen we bij slecht weer 5 vrouwen en 4 mannen. Een **KLEINE VOS** en een paar koolwitjes.

Per ongeluk zagen we ook zo ongeveer 760 rupsen van verschillende leeftijden van de **KLEINE VOS** op jonge brandnetels. Maar geen rupsjes van de Argus. Op het laatste moment zag Anthonie een **BRUIN BLAUWTJE** en dat was de eerste in dit gebied. Was deze dag een mislukking? Anthonie had voor zijn onderzoek veel meer eitjes nodig! Want waarom zitten er hier zoveel **ARGUSVLINDERS** en verdwijnen ze op de zandgronden? Nee, we hebben beiden veel opgestoken over het gedrag van de Argus en we hopen dat het volgend jaar meer oplevert.

WERKGROEP BIJEENKOMSTEN

De volgende werkgroep vergadering is op 27 oktober. Je bent van harte welkom! De vergadering start om 20:00 uur duurt tot 22:00 uur. Tijdens deze vergadering bespreken wij de dagvlinders, nachtvlinders en andere insecten. De vergadering vindt plaats op onderstaande adres.

Suyderbraeck, Ineke Kraaijeveld, Zesstedenweg 20A, 1634 DN Scharwoude, www.kraaienbende.nl.

Henny van der Groep, coordinator

Plantenwerkgroep

In het vorige Hoornblad schreef ik: wat een prachtig voorjaar hebben we gehad, hopelijk gaan we zo verder. En ja, we gingen zo verder, in ieder geval tot midden augustus. En dankzij de af en toe zeer (of juist niet) malse buitjes stonden de planten er merendeels geweldig bij.

In de winter gaat de plantenwerkgroep nog net niet in winterslaap, maar het komt in de buurt: we komen slechts 1x per maand bij elkaar, afwisselend in huizen van werkgroepleden. Meld je alstublieft aan bij de gastvrouw / -heer, zodat deze weet op hoeveel mensen er gerekend moet worden. Ook kan deze je dan vertellen waar het is.

Op deze middagen proberen we onze kennis wat te verbreden en/of te verdiepen. Alle bijeenkomsten zijn van 14:30 uur tot ñ 16:30 uur.

DE PLANNEN VOOR DE KOMENDE TIJD

Woensdag 22 oktober

Een aantal mensen hebben de afgelopen tijd deelgenomen aan een grassencursus, wellicht kunnen ook anderen daarvan profiteren als we op deze middag ons over grassen buigen. Neem zo mogelijk (liefst bloeiende) grassen mee. Deze keer zijn we bij Ina Marbus, telefoon: (0229) 23 04 19, e-mail: kraanvogel@ziggo.nl te gast in de Hoornbloem.

Woensdag 26 november

Soms sta je (vooral in andere gebieden dan de onze) voor een raadsel, wat je voor een plant je voor je hebt.

Gelukkig kunnen we daar tegenwoordig makkelijk een goede foto van maken. Deze middag besteden we aan deze raadselplanten. Neem je foto's het liefst digitaal (op USB-stick) mee, dan kunnen we ze makkelijk met elkaar bekijken. Deze middag is bij Clemens Appelman, telefoon: (0229) 24 43 57, e-mail: c.uitdenboogerd@quicknet.nl.

Woensdag 14 januari

Deze keer kijken we naar mossen, een tak van de flora waar we buiten zelden naar kijken, maar nu in de winter goed te vinden, materiaal genoeg om mee te nemen.

Anneke Hofstra, telefoon: (0229) 23 74 30, e-mail: annekehofstra@kpnmail.nl is deze keer onze gastvrouw.

Anneloes ter Horst, coordinator

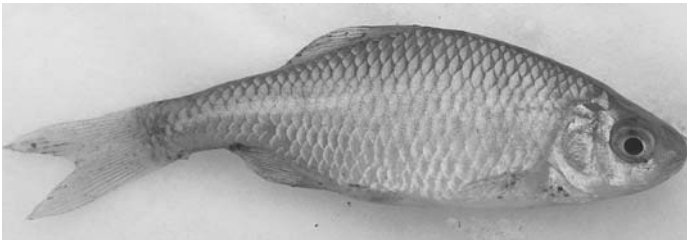
Waterlevenwerkgroep

Op zaterdag 6 september hebben we een vergadering gehouden over de toekomst van de vissenwerkgroep. In deze vergadering hebben we besproken dat we het werkgebied van alleen vissen gaan uitbreiden naar al het waterleven, wat we in onze netten vinden. Als we een schep in het water doen met onze netten krijgen we niet alleen vissen naar boven, maar ook veel andere interessante soorten zoals insecten en weekdieren. Omdat we breder willen gaan kijken naar al het leven in en op het water hebben we besloten om de naam te veranderen in waterlevenwerkgroep. Deze naam dekt de doelstelling van onze werkgroep goed en is ook duidelijk voor mensen van buiten de KNNV.

We gaan ons net als alle andere werkgroepen richten op het inventariseren van de Lutjebroekerweel. We willen ook actief worden bij het Landje van Naber, de Koopmanspolder en de Strip. Daarnaast gaan we ook andere interessante gebieden bezoeken en bekijken. Zo werd er onder andere voorgesteld om bepaalde broedgebieden voor snoek te gaan bezoeken en in de loop van het jaar gaan kijken wat er met de jonge snoeken is gebeurd en hoeveel er nog zijn overgebleven.

Naast deze langere projecten willen we ook incidentele plekken gaan inventariseren. Er werd voorgesteld om bijvoorbeeld een keer bij grote fabrieken waar veel koelwater geloost word op het water te gaan zoeken naar exoten zoals guppies, hiervan is bekend dat ze veelvuldig voorkomen op locaties waar veel koelwater geloost wordt.

In de komende tijd zullen we de plannen van de werkgroep nog verder gaan uitwerken. We willen ons dit jaar nog gaan presenteren als werkgroep en in 2015 echt aan de slag gaan. Als werkgroep willen we regelmatig bijeenkomen. Daarnaast zal ik de nieuwe werkgroepcoördinator worden en hiermee het stokje van Ad overnemen. Voor vragen of opmerkingen kun je altijd bij mij terecht.

Na het overleg zijn we nog met netten het veld ingegaan. We hadden een mooie vangst met o.a. **MODDERKRUIPERS**, **BITTERVOORNS** en een **GROTE SPINNENDE WATERKEVER**.

Dirk Hardeman, coördinator

Vogelwerkgroep

In de zomermaanden hebben wij als vogelaars het erg rustig. De vogels zingen nog nauwelijks en worden vaak aan het oog onttrokken door al die bladeren aan bomen en struiken. Toch stonden voor deze mooie zomer nog twee activiteiten gepland, namelijk: de tweede vogelkijkdag bij de Waterberging van Twisk en de vogelsoortendag.

Op 2 augustus werd de tweede vogelkijkdag gehouden in samenwerking met Landschap Noord-Holland. De media had hier de nodige aandacht aan besteed en een artikel in Noord-Hollands Dagblad over botulisme hebben er zeker toe bijgedragen, dat veel mensen een kijkje kwamen nemen.

Veel bekijks trok een vermoedelijk ontsnapte **BAHAMAPIJLSTAART**, die rustig tussen de ganzen zwom. Een **KLUUT** op haar nest en een **BONTBEKPLEVIER** kregen wij mooi te zien. Ook de nodige **VISDIEFJES** met kleine visjes voor hun kroost in hun snavel lieten zich regelmatig zien, totdat er weer paniek uitbrak, omdat een **SPERWER** of een **BRUINE KIEKENDIEF** opdook.

Om 15:00 uur bleef de soortenteller op 59 verschillende soorten vogels staan en omdat vanuit het zuiden donkere wolken onze kant uitkwamen, hebben wij de boel snel opgeruimd en zijn wij na een leuke en leerzame dag, maar snel naar huis gegaan.

De vogelsoortendag werd gehouden op 9 augustus en starten om 06:00 uur met drie ploegen op drie verschillende locaties. Het was een winderige dag en dat betekende, dat de verschillen niet ver uit elkaar liepen omdat het bijna allemaal op zicht moest. De jongste deelneemster was Anna Groen, die haar team naar de overwinning voerde.

De vogelwerkgroep-bijeenkomsten worden een keer per maand gehouden en wij hopen dat iedereen dit leerzame en gezellige avonden vindt. De agenda wordt besproken, met beeld materiaal wordt alles verduidelijkt. Nieuwsgierig geworden, je bent van harte welkom.

4 oktober wordt weer de internationale Euro Birdwatch gehouden waar vele vogelwerkgroepen aan deel nemen ook onze afdeling zet zich daar voor in. Altijd weer spannend om te zien welke soorten hier passeren.

Nationale tuinvogeltelling op 17 en 18 januari 2015. Noteer deze data in je agenda.

BIJEENKOMSTEN

8 oktober, 13 november, 11 december en 8 januari 2015. In het wijkcentrum Kersenboogerd, Brederodegracht 1 te Hoorn. Van 20:00 uur tot 22:00 uur. Zaal open 19:45 uur.

Douwe Greydanus, coordinator

Zoogdierenwerkgroep

Op de oproep om waarnemingen door te geven zijn slechts enkele reacties gekomen. Op 5 juli werd er een **Vos** gezien langs de Zuiderdijk tussen Venhuizen en Oosterleek. Ook in de Lutjebroeker Weel en bij het Zanddepot werd de aanwezigheid van een **Vos** gemeld. Enkele **BOSMUIZEN** in een kippenhok in Wijdenes is het vermelden waard. 30 juli werd er een **HERMELIJN** gesignaleerd die de Drechterlandse weg overstak ter hoogte van de Noorderboekert.

De meervleermuisexcursie van 19 juli is door opkomende regen helaas wederom in het water gevallen. Op de KNNV/IVN vleermuisexcursie in het Streekbos kwamen 26 belangstellenden op dagen. Na een algemene inleiding werd een rondje gelopen door het Streekbos. De vleermuisactiviteit viel een beetje tegen. Desondanks werden vier soorten vastgesteld: **WATERVLEERMUIS**, **MEERVLEERMUIS**, **RUIGE DWERVLEERMUIS** en **LAATVLIEGER**. Wel werden er gelukkig weer vijftien **KONIJNTJES** gezien.

Straks gaan de zoogdieren weer in winterslaap. Het is goed als daar rekening mee gehouden wordt door bijvoorbeeld een rommelhoekje in de tuin te maken. Onder andere de **EGELS** zullen hier dankbaar gebruik van maken.

Op 18 november en 16 december wordt een pluisavond gehouden. De zoogdierenwerkgroep komt dan bijeen waarbij de activiteiten van het afgelopen jaar worden belicht en wat we de komende periode zullen gaan doen. Natuurlijk zullen er ook uilenballen worden uitgeplozen. Deze avonden zullen gehouden worden op de Suyderbraeck, Zesstedenweg 20A, 1634 DN Scharwoude. Graag ontvang ik bericht als je mee wilt doen op deze avond. Dit is handig voor de gastvrouw en kan er eventueel vervoer worden geregeld.

Neem gerust contact op met mij voor verdere informatie.

Fred Weel, coordinator

Verlag Eifel vierdaagse vlinderexcursie

24-27 juli 2014

DONDERDAG 24 JULI

Na installatie en kennismaking in Hotel Restaurant Urfter Hof startten we om 13:30 uur onze eerste wandeling o.l.v. Henny naar Wahlen bij de Kläranlage bij Hundsrück. We liepen een bloemrijke berghelling op waar de **BLEEK BLAUWTJES** rijkelijk rondvlogen.

Bovenop de berg zagen we de **GROTE PARELMOERVLINDER** en de **GELE LUZERNEVLINDER** vliegen. Het

weer was goed en we genoten allen van de prachtige omgeving.

's Avonds reden we naar het Naturzentrum Eifel in Nettersheim, waar we op jacht gingen naar nachtvlinders. We vingden zeker 35 soorten. De meest opmerkelijke nachtvlinder was wel de **ZWARTE-I-VLINDER**. Om 00:30 uur reden we weer terug naar ons hotel.

VRIJDAG 25 JULI

Vertrek om 09:30 uur naar de Sistig-Krekelerheide waar we o.l.v. professor Schumacher dit mooie gebied mochten betreden. Hij vertelde ons heel kundig over de flora en fauna van deze streek. Al heel snel vonden we **EKHOORNTJESBROOD**. Deze paddenstoelen waren geschikt voor consumptie (jong) en zodoende werden ze meegenomen voor de kok.

We liepen achter elkaar om zo min mogelijk planten te vertrappen. De weide met bloeiende **KLOKJESGENTIAANEN** was prachtig. Ook bezochten we een locatie waar de Römerstrasse loopt. Hier kregen we weer een nauwkeurige uitleg.

ZATERDAG 26 JULI

Start om 09:30 uur naar de Kalvarienberg in Alendorf. Na de auto's geparkeerd te hebben liepen we naar de berg en beklommen de steile helling. Ook hier weer uitbundig bloeiende bloemen zoals **KNOOPKRUID**, bremraap en veel uitgebloeide orchideeën. De **BLEEK BLAUWTJES** waren hier weer in grote aantallen aanwezig. Het uitzicht bovenop de berg was prachtig.

Tussen de middag reden we naar Naturzentrum Eifel in Nettersheim waar we onze broodjes konden opeten. Hier maakten we kennis met de heer Voswinkel die ons een excursie zou geven in Nettersheim. Na een duidelijke introductie van het Naturzentrum Eifel reden we naar het Schmetterlingpfad. Ook hier betraden we een gebied waar we alleen met onze excursieleider mochten komen.

We zagen de **ZOMEREREBIA**, die hier talrijk voorkomt. Prachtige velden en bospercelen hebben we kunnen bewonderen. Heel veel **KEIZERMANTELS** vlogen op zonnige open plekken, waar de **KALE JONKERS** stonden. Het was weer een geweldige dag!

's Avonds werd het zelfgeplukte **EELHOORNTJESBROOD** bij het diner geserveerd. De kok had er een heerlijk voorgerecht van gemaakt.

Na het diner werden Guido en Maria Weckmann van het hotel hartelijk bedankt voor de gastvrijheid en de goede zorgen.

ZONDAG 27 JULI

De dag van vertrek was aangebroken. Na 4 zonovergoten vlinderrijke dagen gingen we weer naar huis.

Henny en Egbert: Hartelijk bedankt!

Volgend jaar weer?

Ria Deen

Samen op excursie met de

KNNV afdeling Noordwest-Veluwe

Twee augustus beloofde een prachtige dag te worden ondanks de dreigende klap onweer op de achtergrond.

En zo was het ook, met 14 man zijn we op pad gegaan. Onze werkgroep bestond uit 5 man. De dag opende met een lekkere bak koffie en gebak in De Pauw te Lutjebroek. We leerden iedereen snel kennen en haasten ons vervolgens naar ons eerste vlinder/libellenplek in De Weelen. Van het beloofde onweer was nog geen spoor te bekennen maar onze groep wilde KNNV NW-Veluwe de mooiste

plekjes laten zien. We werden niet teleurgesteld en op wat steekvliegen na was het een mooie wandeling over ons vlinderrijke stukje bij de Kadijk. We begonnen zowaar met de **ARGUSVLINDER** en daarna vlogen er vele andere soorten voorbij. Zelfs tot onze vreugde zijn er twee **BRUIN BLAUWTJES** gesignaleerd.

BONTE ZANDOOGJES, **PAARDENBIJTERS**, heidelibel (spec), **ROODOOGJUFFERS**, **BLAUWOOGGRASMOTJES** en **LIEVELINGEN** wedijverden om onze aandacht en tot onze grootste verrassing vonden we de rupsen van de **DISTELVLINDER** op de **SPEERDISTEL**. Dat zie je niet veel! Op een ander terrein in de buurt waren er gelukkig nog een paar **ZWARTDIKKOPJES** en zelfs de **ORANJE LUZERNEVLINDER** greep dat hij de groep niet mocht teleurstellen.

Het weer bleef mooi en dus togen we naar de schapenboerderij, waar we in de schaduw onder de bomen konden genieten van een kopje koffie/thee en ons twaalfuurtje, we besloten de maaltijd met een schapenijstje. De **DAGPAUWOOG** zwaaide ons uit en we vervolgden onze weg naar de Groote Vliet. Helaas bleek het gras hier pas gemaaid te zijn, maar we zijn toch wezen kijken. We misten nog de **GEHAKKELDE AURELIA** op ons lijstje en ja hoor, ook die konden we noteren. We zagen een libel die we niet kenden maar misschien was dit een **ZWERVENDE PANTSERJUFFERTJE!** Iets om in de gaten te houden. De dag was al aardig gevorderd en in de verte begon het rap te betrekken. Donkere wolken stapelden zich op en we moesten onder gerommel in de lucht snel terug naar de auto's.

Het was een hele mooie dag, waar we allemaal zeer van hebben genoten. Van de vlinders hebben wij 17 soorten waargenomen en dat is veel als je naar het landelijke aantal kijkt (50). Verder wil ik iedereen bedanken die deze dag hebben doen slagen. De gastvrijheid van het echtpaar Anita en Mark van Alderwegen (Schapenstreek) hebben hier zeker toe bijgedragen. Het was een gezellige dag met KNNV NW-Veluwe en wie weet kunnen we volgend jaar weer uitwisselen, maar dan met een ander afdeling.

Henny van der Groep

Er komen weer mooie (winter)tijden aan

De winterganzen komen binnenkort weer vanuit hun broedgebieden in het noorden van Europa naar onze polders. Zij weten dat het hier goed is om te overwinteren. De weilanden zijn begroeid met heerlijke grassen en er is veel open ruimte waar hun verblijf veilig is. Veel vogelaars letten bij het zien van groepen ganzen op mogelijke kleurringen. Het is altijd weer de uitdaging om de ring zo in de kijker te krijgen, dat de kleurcode en of cijfercode kan worden afgelezen. Het doorgeven van de codes die van de ring zijn af te lezen, helpt mee om onderzoek te doen naar de levenswijze van de ganzen.

Als je vogels met kleurringen aantreft, om hun nek of aan de poten, probeer deze dan af te lezen. Door het direct op te schrijven voorkom je dat er onjuistheden insluipen. Per mail zou je de codes naar mij kunnen toesturen (bdmpronk@hotmail.com). Ik zorg dan voor de invoer bij Geese.org. Geese.org is een internationale waarnemingsite. Hier komen alle waargenomen kleurringen bij ganzen en zwanen samen.

Nog een vogelsoort waarbij kleurringen zijn af te lezen, is de **GRUTTO**. Momenteel verblijven **GRUTTO's** al weer in het zuiden. Maar afgelopen zomer heb ik mooie aflezingen kunnen uitvoeren.

Deze **GRUTTO** met kleurring trof ik op 19 juli aan in de weilanden van De Zeevang.

Navraag waar de vogel is geringd, leverde het volgende op:

Kleurcode: B6BYYB

Datum

Datum vangst 13-5-2014 Vangplaats: Heeg, De Pine

The Netherlands 52.97889 N 5.58306 E

Ringnr: 2510383

Naam 2e Ringer: Haije Valkema

Leeftijd (in dagen; 50 = juv.; 99 = ad.): 1

Naam Ringer: Egbert van der Velde

4-6-2014 Idzegea, De Geeuw, 52.98417 N 5.56722 E, The Netherlands, Egbert van der Velde, Haije Valkema

19-6-2014 Idzegea, Bratte Polder, 52.97528 N 5.55056 E, The Netherlands, Egbert van der Velde

25-6-2014 Kleine Gaastmeer, Kaappolder Oost, 52.97250 N 5.52889 E, The Netherlands, Egbert van der Velde, Haije Valkema

26-6-2014 Kleine Gaastmeer, Kaappolder Oost, 52.97250 N 5.52889 E, The Netherlands, Egbert van der Velde, Haije Valkema, Jos Hooijmeijer

5-7-2014 Workum, Workumerbinnenwaard-Noord, 52.99611 N 5.41139 E, The Netherlands, Rinkje van der Zee

18-7-2014 Edam, Oosterweeren, 52.526 N 5.051 E, The Netherlands, Ben Pronk

De **GRUTTO** was als nog niet vliegvlug jong geringd op 13 mei 2014. Na 2 maanden verliet hij zijn geboortegrond in Friesland en kwam naar De Zeevang. Door de ringen af te lezen en door te geven aan de onderzoekers is het mogelijk om o.a. een schatting te maken van de totale aanwas van jonge **GRUTTO**'s per jaar in Nederland.

Ben Pronk

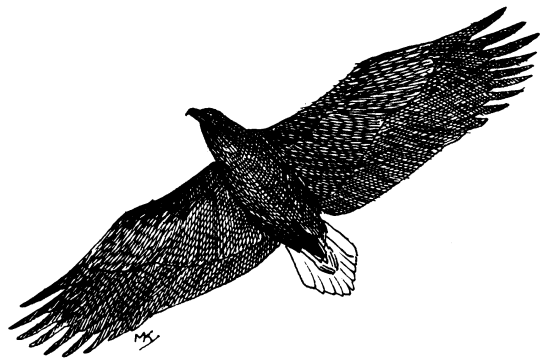
Met de KNNV naar de Lofoten

Op aanbeveling van KNNV'ers die eerder deze reis maakten, gingen wij in juni van dit jaar met een 10 daagse reis naar de Lofoten. Onze gastgevers en "local guides" waren Frans en Marijke Houtman, 2 geemigreerde Hollanders. Zij hadden een woonhuis verbouwd tot groepsonderkomen. Daarin waren nu 6 tweepersoons kamertjes met douche / toilet. Beneden was een gezamenlijke zit- en eetkamer. Marijke verzorgde onze maaltijden die meestal bestonden uit lokale gerechten.

Vanuit het huis hadden we vrij zicht op de oceaan en zagen in de verte de rotsen van Vesteralen. De eerste dagen was het koud, het was maar 6 graden en regenachtig. Toch verkenden we de omgeving: een smalle strook laagland omzoomde de bergen. Hier waren enkele dorpjes (met o.a. **KRAMSVOGEL**, **KOPERWIEK** en **BONTE VLEGENVANGER**) en was een beetje landbouw mogelijk. Verder was het venig en bebost (**KEEP**) met vennen (**ROODKEELDUIKER**) en uitlopers van de fjorden.

Later bezochten we objecten verder weg en gingen de berg op. Maar vooral de stijgende temperatuur en weersverbetering leverde meer vondsten op: veel orchideeën stonden nog in bloei en in een duingebied vonden we **MAANVAREN**, **PARNASSIA** en *Mertensia*.

Het gunstige weer maakte ook dat we met de Stabben, de boot van Frans en Marijke, konden uitvaren. De ene dag staken we over naar de Vesteralen en bezochten zeevogelkolonies. Behalve flinke aantallen zeevogels waren vooral een tiental **ZEEARENDEN** ter plaatse zeer indrukwekkend. Een rots met een Jan van gentenkolonie was ook goed te benaderen. De andere vaartocht ging afgestemd op de getijstroom tussen de Lofotoneilanden door. Dat leverde veel waarnemingen op van zaagbekken, alken, zeekoeten en een enkele **ZEEARENDEN**.

Zeearend

Onze vogellijst telde tenslotte 79 soorten en wij waren vele foto's en mooie ervaringen rijker.

Jan en Ina Marbus

Het uitgebreide verslag is terug te vinden op de site van de KNNV/ARC.

Goudplevierentelling 2014

Claim je eigen gebied!

Als KNNV Hoorn/West-Friesland kunnen wij meedoen aan een mooi telproject van **GOUDPLEVIEREN**. Ons werkgebied is nog een ideaal gebied voor **GOUDPLEVIEREN**. Open poldergebieden met korte gras begroeiing met veel regenwormen. Goede reden om mee te gaan tellen en zo de verspreiding van **GOUDPLEVIEREN** vast te leggen. Onderstaande SOVON nieuwsbrief geeft uitleg hoe je hier aan mee kunt werken.

In de weekenden van 11 en 12 oktober en 15 en 16 november tellen we in Nederland weer **GOUDPLEVIEREN**, **KIEVITEN** en **WULPEN** in het kader van de Internationale Goudplevierentelling. Het claimen van je eigen telgebied(en) is heel eenvoudig. Ga naar de claimkaart via: portal.sovon.nl/portal/vacant/map/3. Zoom op de kaart vervolgens in op je telgebied, klik op je telgebied en bevestig je aanmelding door met je waarnemerscode en wachtwoord in te loggen.

Nog geen waarnemerscode: je kunt hem aanvragen op www.sovon.nl

De geclaimde gebieden komen vervolgens apart in jouw lijst met telgebieden te staan als je gaat invoeren, weergegeven met een S in de vijfde kolom bij 'type telling'. Vanaf oktober zijn de getelde aantallen daar op kaart en in de tabel in te voeren.

Meer informatie over de telling staat in de afgelopen week verzonden watervogelnieuwsbrief en in de speciaal te verschijnen Goudplevierennieuwsbrief die begin oktober rondgestuurd wordt. En zie het nieuwsbericht op de Sovon-website: www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/internationale-goudplevierentelling-2014-doe-mee.

Dus nogmaals, claim nu alvast je telgebied(en), dan weten wij dat jij er in oktober en november de steltlopers telt!

Voor vragen en opmerking kunnen jullie bij mij terecht (bdmpronk@hotmail.com).

Als je mee gaat tellen:

mail mij dan even welk gebied je gaat tellen (bdmpronk@hotmail.com).

Hierdoor kunnen wij voor ons waarnemingsgebied een mooi overzicht maken.

Tijdens de Zeevangtelling tellen wij in het Zeevanggebied de **GOUDPLEVIEREN**.

Ben Pronk

KNNV - Tuinambassadeurs

Terugkijkend op het tuinseizoen van 2014 herinneren we ons het opvallend vroege warme voorjaar en een fraaie zomer. Aan de plantengroei was dat goed te merken: sommige soorten bloeiden veel vroeger dan normaal en soms zelfs twee keer!

Maar nu is het meeste uitgebloeid en begint te verdorren. Wat moet je nu doen met zo'n uitgebloeide tuin?

- Allereerst een advies om vooral te genieten van de vogels die nog in de planten op zoek zijn naar insecten en zaden. Misschien zie je nog **KRAMSVOGELS**, **STAARTMEZEN** of **SIJSJES** balanceren op de takken.
- Dorre delen die nog overeind staan mooi laten staan, want in de winter geven die nog een beetje vulling aan de tuin. Bovendien zitten die stelen nog vol met insecten, eitjes en zaden voor de vogels.
- Soorten die teveel ruimte opeisen (zoals **BOERENWORMKRUID**) kun je nu flink uitdunnen.
- Maak de paden vrij van overhangende takken
- Takken kunnen op een takkenril achterin de tuin en de vogels en **EGELS** zijn er blij mee!
- Plan alvast wat je wilt veranderen het volgend jaar
- Van sommige planten kun je nog zaden oogsten. Laat ze goed drogen en gebruik ze volgend jaar.
- Vogelhuisjes goed uitborstelen en weer terughangen: 's winters worden deze vaak benut als slaappleaats door overwinterende vogels.
- Heb je een insectenhotel? Niet schoonmaken, de gaatjes die dicht zitten zijn bewoond en worden in maart/april opengemaakt door de volgroeide insecten.

Heb je vragen op het gebied van natuurlijk tuinieren? Neem contact op en je krijgt vrijblijvend advies!

Ina Marbus (namens de groep tuinambassadeurs in West-Friesland)

e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Telefoon: (0229) 23 04 19

8ste Noord-Hollandse Natuurdag

Biodiversiteit centraal

Alle natuurliefhebbers zijn welkom op de 8ste Noord-Hollandse Natuurdag die op zaterdag 22 november 2014 gehouden wordt in de Aristozalen tegenover Station Sloterdijk in Amsterdam. De biodiversiteit in onze provincie staat centraal en komt uitvoerig aan bod bij twaalf lezingen van professionals en vrijwillige natuuronderzoekers. Landschap Noord-Holland en de POFF (Provinciale Organisaties Flora en Fauna) presenteren bovendien twee nieuwe atlassen: een van de zoogdieren en een van de flora.

HOE STAAT HET MET DE NATUUR IN NOORD-HOLLAND?

Biodiversiteit, de verscheidenheid aan levensvormen, neemt in grote delen van Noord-Holland nog steeds af. Hoe het staat met de biodiversiteit in Noord-Holland, komt tijdens de Natuurdag uitvoerig aan bod. Er zijn lezingen over de veranderingen bij de zoogdieren en de flora, de groei van de ganzenpopulaties, de invloed van exoten op de visstand. Verder komen pioniers van het natuuronderzoek in de stad en in de duinen komen aan het woord. Uiteraard worden de Noordzee en het IJsselmeer niet vergeten met lezingen over zwarte zee-eenden en visdieven en spiering. De afsluiting is net als andere jaren met beelden, dit keer met verrassende filmpjes van verborgen camera's in de natuur.

TWEE NIEUWE ATLASSEN: FLORA EN ZOOGDIEREN

De langverwachte Noord-Hollandse zoogdieratlas is klaar en een prachtig boek geworden. De spectaculaire opkomst van **BOOMMARTER** en **HUISPITSMUIS** staan er bijvoorbeeld in beschreven. En de opmerkelijke vondst van de 11de vleermuissoort in Noord-Holland. Ook in de nieuwe flora-atlas veel nieuwe wetenswaardigheden, bijvoorbeeld dat de zoetwaterplanten langzaam de provincie veroveren en dat de brakwaterplanten verdwijnen. Tegelijkertijd verschijnen er langs de snelwegen zouttolerante planten. De atlassen worden overhandigd aan gedeputeerde Jaap Bond die verantwoordelijk is voor het natuurbeleid, n de biodiversiteit in Noord-Holland. Daarna zijn de boeken te koop voor de voorintekenprijs. Ook de eerder uitgegeven atlassen zijn bijna allemaal nog verkrijgbaar.

WANDELGANGEN VOL MET KRAMEN

In de wandelgangen presenteren veel bedrijven en natuurorganisaties zich. Ze bieden naast informatie ook tweedehands natuurboeken, nestkasten en onderkomens voor tuindieren, verrekijkers, fototoestellen en nog veel meer. Neem wel contant geld mee, want pinnen is er niet mogelijk. Er zijn drankjes en broodjes te koop bij Aristo.

NADERE INFORMATIE

De toegang is gratis en de dag duurt van 10:00 uur tot 16:00 uur. Het pand van Aristo Amsterdam staat tegenover Station Amsterdam Sloterdijk. Vanaf dit station is het 2 minuten lopen. Het navigatieadres is Tempelhofstraat 2, 1043 EC, Amsterdam. Kijk voor informatie over het programma op www.landschapnoord-holland.nl/natuurdag.

ORGANISATIE

De POFF (Provinciale Organisaties Flora en Fauna) en Landschap Noord-Holland organiseren de dag, de Nationale Postcode Loterij maakt het financieel mogelijk. In de POFF werken de volgende Noord-Hollandse clubs samen: alle Vogelwerkgroepen verenigd in SVN, NOZOS, Vlinderstichting, RAVON, Floron, KNNV, de vrijwillige weidevogelgroepen van Landschap Noord-Holland en de Vrijwilligersraad van de Agrarische Natuurvereniging Water, Land & Dijken.

Cursus: Doortrekkers en wintergasten

Op woensdag 5 november start een vogelcursus over doortrekkers en wintergasten in MEC De Witte Schuur. De cursus omvat 5 lesavonden en 3 excursies en is bestemd voor iedereen die meer over (het herkennen van) vogels wil weten.

Deze cursus wordt georganiseerd in samenwerking met de KNNV afd. Hoorn/West-Friesland en de lessen en excursies worden gegeven door professionele docenten en deskundige vogelaars. In deze periode gaat het om de vogels die in Nederland overwinteren, maar ook om de trekvogels. De geografische plaats van Nederland, aan de westelijke rand van het Europese continent, is een belangrijke passage voor doortrekkende vogels. De waterrijke gebieden, meren en rivieren zijn uitstekende trekpleisters om even uit te rusten, op te vetten en weer te vertrekken. Echter voor sommige soorten, vooral watervogels, is Nederland het overwinteringsgebied bij uitstek. Hieraan wordt in de lessen aandacht besteed.

De lessen zijn op woensdagavond en wel op 5, 12, 19, en 26 november en 3 december van 19:30 uur tot 21:30 uur en de drie excursies zijn op zaterdagochtend te weten op 8, 22 en 29 november. De lesavonden worden gehouden in MEC De Witte schuur, Wilhelminaplantsoen 2 te Enkhuizen.

Deelnemen aan deze cursus kost € 65,00. Jongeren tot 18 jaar, studenten en leden van de KNNV afd. Hoorn/West-Friesland betalen € 50,00. De kosten zijn inclusief lesmaterialen.

Uitgebreidere informatie vind je op onze website: www.mec-dewitteschuur.nl of middels e-mail: info@mec-dewitteschuur.nl of telefoon: (0228) 32 03 10.

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Deze zomer was De Hoornbloem weer present op allerlei 'groene' markten in Hoorn, Abbekerk, Alkmaar, Enkhuizen en Lelystad. Het is steeds weer leuk om onze planten waar vlinders, bijen en/of vogels op af komen te verkopen aan enthousiaste tuinliefhebbers die wel zo'n verrijking in hun tuin kunnen gebruiken. Vaak zijn er ook diverse vragen over het verzorgen van zo'n natuurlijke tuin. Zo'n gesprek maakt altijd wat los en we doen zo meestal leuke ideeën op. Het mes snijdt dus aan 2 kanten!

Ook heeft De Hoornbloem enkele presentaties gegeven over natuur in de tuin, o.a. in volkstuin Sloterdijkmeer, MEC De Witte Schuur in Enkhuizen, Dutch Bird Fair in Lelystad en volkstuin Berkhouterweg in Hoorn.

Momenteel zijn we bezig de geslonken zadenvoorraad weer aan te vullen. Dagelijks maken we een rondje door de tuin en vullen linnen tasjes met zaden. Iedereen die zaadjes in de tuin heeft geogst en er teveel van heeft kan ze bij ons afgeven. Ieder jaar is het weer een zoektocht om aan bepaalde soorten te komen zoals **JUFFERTJE IN HET GROEN**, **ZEGEKRUID**, **GOUDSBLOEM**, **VLASBEKJE**, **KOGELDISTEL**, **WOUW**, **WILDE RESEDA**, **HONDSTONG**, **WIJNRUIT**, **DROPPLANT**, **DILLE**, **VENKEL** en **MONNIKSKAP**. We horen het graag van je!
Volgende maand beginnen we hier weer met schoonmaken en inpakken. De data zijn nog niet bekend, maar geef s.v.p. alvast even door of je bereid bent om mee te helpen.

Mede dankzij een gift van Mec De Witte Schuur beschikken we over een flinke voorraad tweedehands boeken. Op lezingavonden is meestal een deel van die voorraad aanwezig: mooie boeken voor een aantrekkelijke prijs! Ook verkopen we boeken uit de KNNV-Uitgeverij, we kunnen die ook voor iedereen bestellen zodat je geen verzendkosten hebt (KNNV- en IVN-leden betalen de ledenprijs!). Onze KNNV-afdeling krijgt dan een percentage, dus je spekt zo ook onze clubkas!

Bijzondere waarnemingen

Door onze natuurhistorisch secretaris J.P. de Krijger.

Wat	Wanneer	Waar	Wie
Geoorde Fuut	23-06-2014	Andijk - voormalige gemeente	Douwe Greydanus
10 Dwergmeeuwen	24-06-2014	De Nek	Freek Musman
Gele agaatspanner	26-06-2014		Els Vermuyten
Taxusspikkelspanner	26-06-2014		Els Vermuyten
6 Casraca's	29-06-2014	De Nek	Freek Musman
Steenuil	06-07-2014	Polder het Grootslag - oost	Douwe Greydanus
Oostelijke vos	06-07-2014	Andijk	Douwe Greydanus
IJsvogel	07-07-2014	Enkhuizen - Streekbos	Douwe Greydanus
Bosruiter	07-07-2014	Polder de Kolk van Dussen	Douwe Greydanus
2 Zuidelijke boomsprinkhanen	08-07-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Groene Specht	10-07-2014	De Nek	Freek Musman
Vroege glazenmaker	10-07-2014	Koopmanspolder	Douwe Greydanus
IJsvogel	11-07-2014	Wilhelminaplantsoen Enkhuizen	Jacob Jorritsma
Slechtvalk	12-07-2014	De Nek	Freek Musman
Rode smalbok	13-07-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Kleine zomervlinder	14-07-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Grote Karekiet	15-07-2014	Pas bij Schardam	Freek Musman
IJsvogel	15-07-2014	Enkhuizen - Streekbos	Douwe Greydanus
Grote Gele Kwikstaart	17-07-2014	De Nek	Freek Musman
3 Purperreigers	17-07-2014	De Nek	Freek Musman
Oostelijke vos	17-07-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Purperreiger	18-07-2014	De Nek	Freek Musman
Oostelijke vos	18-07-2014	Andijk	Douwe Greydanus
7 Rosse Grutto's	22-07-2014	De Nek	Freek Musman
Kleine watersalamander	23-07-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Rouwkwikstaart	26-07-2014	De Nek	Freek Musman
Krombekstrandloper	26-07-2014	De Nek	Freek Musman
16 Slootschrijvertjes	27-07-2014	Vooroever - oost	Douwe Greydanus
Kortzuiger	29-07-2014		Els Vermuyten
Bruinrode heidelibel	31-07-2014	Wervershoof - Vooroever	Douwe Greydanus
4 Purperreigers	01-08-2014	De Nek	Freek Musman
2 Steenuilen	01-08-2014	Polder het Grootslag - zuid	Douwe Greydanus
Bahamapijlstaart	02-08-2014	Twisk - Waterberging	Douwe Greydanus
Oranje luzernevlinder	02-08-2014	Twisk - Waterberging	Douwe Greydanus
Draaihals	03-08-2014	Pelmorerpad	Freek Musman
5 Grote Zilverreigers	03-08-2014	Enkhuizen - Naviduct	Douwe Greydanus
Bruinrode heidelibel	03-08-2014	Andijk	Douwe Greydanus
2 Boomvalken	04-08-2014	Polder het Grootslag - midden	Douwe Greydanus
Eleonore's Valk (Claim)	05-08-2014	De Nek	Freek Musman
Oranje luzernevlinder	05-08-2014	Lutjebroek	Douwe Greydanus
2 Rood weeskinderen	07-08-2014	Oostwoud - Egboetswater	Douwe Greydanus
Oranje luzernevlinder	07-08-2014	Andijk - Proefpolder	Douwe Greydanus
Kolibrievlinder	07-08-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Steenuil	07-08-2014	Polder het Grootslag - west	Douwe Greydanus
3 Bonte Strandlopers	09-08-2014	Vooroever - oost	Douwe Greydanus
Hagedoornvlinder	09-08-2014		Els Vermuyten
2 Bosruiters	13-08-2014	Vooroever - oost	Douwe Greydanus
2 Geoorde Futen	13-08-2014	Andijk - Jachthaven/Gemaal	Douwe Greydanus

Wat	Wanneer	Waar	Wie
IJsvogel	13-08-2014	Vooroever - oost	Douwe Greydanus
Kolibrievlinder	13-08-2014	Andijk	Douwe Greydanus
2 Engelse Gele Kwikstaarten	14-08-2014	De Nek	Freek Musman
Kleine Zilverreiger	14-08-2014	De Nek	Freek Musman
Steenuil	15-08-2014	Andijk - Industrierrein	Douwe Greydanus
Kanoetstrandloper	16-08-2014	De Nek	Freek Musman
IJsvogel	18-08-2014	Oostwoud	Douwe Greydanus
5 Ligusterpijlstaarten	18-08-2014	Polder de Kolk van Dussen	Douwe Greydanus
IJsvogel	19-08-2014	Venhuizen - Houterpolder	Douwe Greydanus
2 Purperreigers	25-08-2014	Lutjebroekerweel	Douwe Greydanus
Steppevorkstaartplevier	24-08-2014 tot heden	Twisk - Waterberging	Resi Zabel heeft hem ontdekt daarna meerdere waarnemers
Middelste Zaagbek	28-08-2014	De Nek	Freek Musman
3 Zuidelijke Boomsprinkhanen	28-08-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Gele luzernevlinder	30-08-2014	Andijk - Spaarbekken	Douwe Greydanus
Oranje luzernevlinder	30-08-2014	Andijk - Spaarbekken	Douwe Greydanus
IJsvogel	31-08-2014	Wervershoof - Vooroever	Douwe Greydanus
IJsvogel	31-08-2014	Enkhuizen - Streekbos	Douwe Greydanus
Kolibrievlinder	31-08-2014	Andijk	Douwe Greydanus
Kleine Zilverreiger	03-09-2014	De Nek	Freek Musman
Reuzenstern	07-09-2014	De Nek	Freek Musman

De Specht

Westerblokker 132a, 1695 AL Blokker,

☎ (0229) 23 15 68 of 238 33 276, e-mail: despechtnestkasten@hotmail.com

De tijd is weer aangebroken, dat de nestkastjes weer grondig dienen te worden schoongemaakt, zodat zij ook volgend jaar weer door de vogels gebruik worden om hierin weer hun nest te bouwen. Misschien is het kastje aan vervanging toe of wil je een of meer kastjes of kasten bijplaatsen, dan is het nu daarvoor de ideale periode.

Bij de Specht vind je nestkasten in allerlei maten voor vele verschillende vogels. Ook kun je hier terecht voor nestkasten voor vlinders, vleermuizen, egels en insectenhôtels. De artikelen van De Specht zijn ook leuk om als natuurvriendelijk geschenk met Sinterklaas of een verjaardag cadeau te geven. Bel even, op bovenstaand nummer, met Evert Kunst als je bij hem langs wilt gaan, of dit gelegen komt en kijk ook eens op de website (www.despechtnestkasten.nl).

Bestuur

- Voorzitter** : Jan Duyf, Postbus 8, 1693 ZG Wervershoof,
 ☎ (0228) 58 52 72, e-mail: voorzitter@hoom.knnv.nl
- Secretaris** : Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: secretaris@hoom.knnv.nl
- Nat. hist. secr.** : Jan-Pieter de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn,
 ☎ (0229) 23 97 24, e-mail: n.h.secretaris@hoom.knnv.nl
- Pen. & Ledenadm.** : Ad Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55,
 e-mail: penningmeester@hoom.knnv.nl, IBAN: NL71INGB0003553986
- Leden** : Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
 ☎ (0226) 45 29 90 / 06 176 28 020, e-mail: anneloes59@planet.nl
 Tineke Horstman-Kooijman, James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker,
 ☎ (0229) 23 53 35, e-mail: tineke_koo@hotmail.com

Coördinatoren

- Insectenwerkgroep**: Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: insectenwerkgroep@knnvhoom.nl
- Plantenwerkgroep**: Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
 ☎ (0226) 45 29 90 / 06 176 28 020, e-mail: plantenwerkgroep@knnvhoom.nl
- Waterlevenwerkgr.**: Dirk Hardeman, Kaagweg 66, 1693 GE Wervershoof,
 ☎ 06 131 80 609, e-mail: waterlevenwerkgroep@knnvhoom.nl
- Vogelwerkgroep** : Douwe Greydanus, Julianastraat 9, 1619 XG Andijk,
 ☎ (0228) 72 01 19, e-mail: d.greydanus@quicknet.nl
- Zoogdierenwerkgr.**: Fred Weel, De Roop 12, 1616 SC Hoogkarspel,
 ☎ 06 48 66 40 25, e-mail: zoogdierenwerkgroep@knnvhoom.nl
- Excursies & Lezingen**: Ofra Carmi, Rositastraat 11, 1676 GW Twisk,
 ☎ (0227) 54 10 07, e-mail: o.carmi@quicknet.nl
- O&A commissie** : Michel Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn,
 ☎ (0229) 23 05 24, e-mail: oena-cie@knnvhoom.nl
- Public relations** : Gerrit de Weerd, Postbus 8, 1693 ZG Wervershoof,
 ☎ (0228) 58 55 77, e-mail: 4genjdedew@gmail.com

AANMELDINGSFORMULIER - S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon € 29,00 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres € 36,50 per jaar)
- Jeugd lid (tot en met het jaar waarin je 25 wordt: € 17,25 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : achternaam :

geboortjaar : telefoon :

adres :

postcode + woonplaats :

e-mail :

specialiteiten of interesse :

naam huisgenoot :

geboortjaar :

specialiteit of interesse :

NATUURLIEFHEDDER?

Enthousiast over mooie dingen die je in de natuur ontdekt hebt en wil je die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt je het buiten prachtig maar zou je wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

DOE DAN MEE MET DE KNNV! DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad Natura (4x per jaar)*
- kampen en reizen*
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)*
- publikaties voor ledenprijs*

**Het landelijk bureau is te bereiken op
Boulevard 12, 3707 BM Zeist
☎ (030) 231 47 97**

WIL JE "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan de bon op pagina 31 en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. Je bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost je slechts € 29,00 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

DRUKWERK

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV
A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55